

# Postup určování větných členů

ČJ 6

# Čím začneme?

Určíme základní větné členy:

Podmět + přísudek

# 1. Podmět

= **Po** (Zjistíme otázkou: Kdo, co?)  
+ určíme jeho druh

- **vyjádřený** (je ve větě) *Chlapec psal.* **Po<sub>vyj.</sub>**
- **nevyjádřený** (určíme ze souvislosti) **Po<sub>nev.</sub>**  
*Pracují. → (oni)*
- **všeobecný** (nějací lidé)  
*Salát prodávají na trhu.* **Po<sub>vš.</sub>**

## 2. Příisudek

= **Př** (Zeptáme se: Co dělá podmět?)

+ určíme jeho druh

- **slovesný jednoduchý** (1 sloveso) Děti píší. **Př**<sub>slov. jed.</sub>
- **slovesný složený** Budu muset cvičit. **Př**<sub>slov. slož.</sub>
- **jmenný se sponou** (podst. nebo příd. jm. + spona)  
Syn se stal vedoucím. **Př**<sub>JS</sub>

Sponou je: (ne)být, (ne)bývat, (ne)stát se, (ne)stávat se

- **jmenný beze spony** (ustálená spojení)

Mladost ↓ radost. **Př**<sub>JBS</sub>

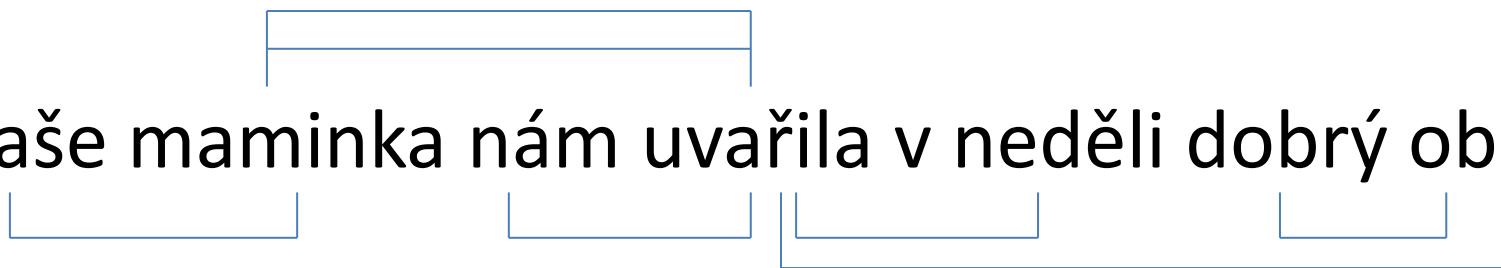
(je) sponu lze doplnit

### 3. Určíme skladební dvojice

Který větný člen

na kterém větném členu závisí?

Naše maminka nám uvařila v neděli dobrý oběd.



# 4. Přívlástek

= **Pk** = vše, co závisí na podstatném jméně

(Zeptám se: Jaký, který, čí?)

+ určíme jeho druh

- **shodný** (stejný pád, číslo, rod) *těžký* úkol **Pk<sub>S</sub>**
- **neshodný** (cokoli jiné - pád, čís., rod)  
úkol *ze slohu* **Pk<sub>N</sub>**

# 5. Předmět

**= Pt** závisí na slovese nebo přídavném jméně  
(ptáme se slovesem nebo přídavným  
jménem, na kterém závisí + pádovými  
otázkami, ne otázkou pro 1. a 5. pád)  
**+ určíme pád předmětu**

Krájel *jablka*. (*Koho, co krájel?*) **Pt<sub>4</sub>**

# 6. Příslopečné určení

= **PU** (ptáme se slovesem, přídavným jménem, na kterém závisí + příslopečnými otázkami)

+ určíme druh PU

- **PU místa = PUM** (Kde, kam, odkud, kudy...?)  
Šel *lesem*.
- **PU času = PUČ** (Kdy, odkdy, dokdy, jak dlouho, jak často...?)  
*Včera* šel *dlouho*.
- **PU způsobu = PUZ** Jak, jakým způsobem?  
Šel *rychle*.



# 7. Na co si dát pozor?

- Pokud se mohu na nějaký větný člen zeptat **zároveň** i pádovými i příslovečnými otázkami, jde vždy o PU
- Co závisí **na příslovci** je PU
- **Předložka není samostatným** větným členem *Vedle školy* vede silnice. (předložka+ podstatné jméno tvoří dohromady jedno **PUM**)

## 8. Každý větný člen

Může být:

- **holý** (nic ho dále nerozvíjí)  
Řeka teče.
- **rozvitý** (nějaký větný člen ho dále rozvíjí)  
Řeka *teče městem*.
- **několikanásobný** (je jich více stejného druhu)  
Řeka teče *městem, poli, lukami a vesnicemi*.

## 9. Vyzkoušej si:

1. Na návštěvu jsme jeli vlakem.
2. Odpoledne půjdou děti ven.
3. Moje zážitky z dovolené ti vypovím pozítří.
4. Petr a Jana nakoupili v obchodě suroviny na zítřejší oběd.
5. Nad televizí je pověšená naše fotografie.

# 10. Máš to dobře?

PUM      Př<sub>slov.slož.</sub>      PUZ      (my) Po<sub>nev.</sub>

1. Na návštěvu jsme jeli vlakem.

PUČ      Př<sub>slov.jed.</sub>      Po<sub>vyj.</sub>      PUM

2. Odpoledne půjdou děti ven.

Pk<sub>S</sub>      Pt<sub>4</sub>      Pk<sub>N</sub>      Pt<sub>3</sub>      Př<sub>slov.jed.</sub>      PUČ      (já) Po<sub>nev.</sub>

3. Moje zážitky z dovolené ti vypovím pozítří.

Po<sub>vyj.</sub>      Př<sub>slov.jed.</sub>      PUM      Pt<sub>4</sub>

4. Petr a Jana nakoupili v obchodě suroviny

Pk<sub>S</sub>      Pk<sub>N</sub>  
na zítřejší oběd.

PUM

Př<sub>JS</sub>

Pk<sub>S</sub>

Po<sub>vyj.</sub>

5. Nad televizí je pověšená naše fotografie.

Rozšiřující učivo k tomuto tématu je  
zařazeno v 7. ročníku.